

VALSTYBĖS TĘSTINUMAS: Nepriklausomybės kodas Kovo 11-osios Akte

2020-aisiais minimi solidūs Lietuvos valstybės jubiliejai – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 30-metis ir Lietuvos Respublikos 100-metis – paskatino parodyti Kovo 11-osios Akte užkoduotus Lietuvos valstybės dokumentus, atskleisti savotišką teisinį Kovo 11-osios Akto nepriklausomybės kodą. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Parlamentarizmo istorinės atminties skyriaus parengta paroda „VALSTYBĖS TĘSTINUMAS: Nepriklausomybės kodas Kovo 11-osios Akte“ pasakoja Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo istoriją ir liudija Lietuvos valstybės tęstinumą XX ir XXI amžiuje. Švenčiant Lietuvos valstybingumui svarbias datas įprasta bandyti grįžti į istorinę to įvykio akimirką, tačiau vis dar retai bandoma į svarbias sukaktis žvelgti retrospektyviai ar perspektyviai ir taip sujungti valstybės šventėse užkoduotą Lietuvos istorijos pasakojimą. Dažnai oficialiuose Vasario 16-ajai ir Kovo 11-ajai skirtuose renginiuose pasakojama lyg ir dviejų skirtingų Lietuvos valstybių istorija, nors iš esmės šios dvi šventės yra viena kitos tęsinys.

Retas susimąsto, kaip reikšmingai Lietuvos Respublikos 100-mečio sukaktis persipina su kita Lietuvai svarbia šių metų sukaktimi – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 30-mečiu. O juk 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos akte „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ yra įtvirtinta, kad 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija niekada nebuvo nustoję teisinės galios ir yra Lietuvos valstybės konstitucinis pamatas. Būtent Steigiamojo Seimo priimtos pirmosios nuolatinės Lietuvos Valstybės Konstitucijos pagrindu Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą grindė ir 1949 m.

vasario 16-osios Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos deklaracijos signatarai, jos pagrindu Lietuvos valstybės atkūrimą projektavo ir egzilyje atsidūrę lietuviai. Visos šios sukaktys liudija Lietuvos valstybės, kaip demokratinės respublikos, tęstinumą.

Nors Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios reikšme niekas neabejoja, deja, apie Gegužės 15-ąją to paties pasakyti negalime. Tai tik atskleidžia, kokias drastiškas turbulencijas per XX amžių patyrė Lietuvos Respublikos Seimo institucija. Retas žino, kad Steigiamojo Seimo susirinkimo diena – Gegužės 15-oji – tarpukariu buvo viena iš kelių svarbiausių valstybės švenčių, dar mažiau kas žino, kad ji yra švenčiama ir šiandien, tik kita intencija, tai – Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena, kildinama iš tarpukariu šventos Kariuomenės ir visuomenės susiartinimo dienos, o šiai pradžią davė Steigiamojo Seimo susirinkimo diena. Šiandieninė šios dienos šventės intencija liudija dar XX a. 4-ajame dešimtmetyje įvykusią transformaciją, kai savarankiška tautos atstovybė Seimas tapo tik pritarėju Respublikos Prezidento sprendimams. Galbūt todėl iš kolektyvinės atminties dingo Gegužės 15-oji – demokratinės Lietuvos Respublikos pradžios diena.

Tačiau po 50 okupacijos metų Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas 1990 m. kovo 11-ąją dar kartą įtvirtino demokratiją ir parlamentinę respubliką kaip pamatines Lietuvos valstybės vertybes. 1990 metais pirmuosiuose demokratinuose ir laisvuose, tačiau vis dar aneksijos sąlygomis vykusiuose rinkimuose išrinktos Aukščiausiosios Tarybos pagrindinis tikslas buvo parlamentiniu keliu panaikinti aneksiją ir viešai pareikšti, kad Lietuva yra nepriklausoma valstybė ir tęsia Lietuvos Respublikos valstybingumo tradicijas. Viena iš pagrindinių 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Akto „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ tezių skelbia: „Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama Tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės su-

vereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė. Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija dėl atstatytos Lietuvos demokratinės valstybės niekada nebuvo nustoję teisinės galios ir yra Lietuvos Valstybės konstitucinis pamatas.“ Šia teze įtvirtintas Lietuvos valstybės tęstinumas. Todėl šios parodos dėmesio centre yra Kovo 11-osios Aktas, iš jo vedamos nuorodos į pamatinius XX amžiaus Lietuvos valstybės dokumentus, parodoma, kaip buvo užtikrintas Lietuvos valstybės tęstinumas ir kaip buvo konstruojamas Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimas.

1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Aktu „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ *de jure* buvo atkurta Lietuvos valstybės nepriklausomybė, o apeliuojant į pamatinius Lietuvos valstybės dokumentus pabrėžtas Lietuvos valstybės tęstinumas. Vienas iš šių pamatinių dokumentų – 1918 m. vasario 16-ąją Lietuvos Tarybos Vilniuje pasirašytas nutarimas dėl Lietuvos valstybės atkūrimo. Šis nutarimas buvo priimtas remiantis tautų apsisprendimo teise, lietuvių tautos valia ir 1917 m. rugsėjo 18–22 d. Lietuvių konferencijos nutarimu. 1918 m. vasario 16 d. Aktu nustatyta, kad Lietuvos valstybė bus demokratinė, o jos sostinė – Vilnius. Aktu numatyta, kad valstybės santvarką nustatys kaip galima greičiau išrinktas Steigiamasis Seimas. 1920 m. gegužės 15 d. laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune į pirmąjį posėdį susirinkęs Lietuvos Steigiamasis Seimas priėmė rezoliuciją, kuria įgyvendino 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto priesaką – nustatė Lietuvos valstybės santvarką ir santykius su kitomis valstybėmis. Nuo 1920 m. gegužės 15 d. Lietuvos valstybę imta oficialiai vadinti Lietuvos Respublika. Tai buvo pirmas kartas, kai bendra lietuvių tautos ir Lietuvos gyventojų – piliečių valia, remiantis demokratiniais principais, buvo pareikšta, kad atkurtoji Lietuvos valstybė yra demokratinė ir kad jos aukščiausioji valdžia – suverenas priklauso Lietuvos tautai (visiems Lietuvos piliečiams). Pirmiausia 1920 m. gegužės 15 d. rezoliucijos nuostata buvo įtvirtinta

1920 m. birželio 2 d. Steigiamojo Seimo priimtoje Lietuvos Valstybės Laikinojoje Konstitucijoje. Apie šio fakto svarbą Lietuvos pasiuntinybės užsienyje informavo Lietuvos telegramų agentūra ELTA. Lietuvos Steigiamasis Seimas, turėdamas ypatingą steigiamosios galios mandatą, nustatė valstybės valdžios struktūrą, politinio ir ūkinio gyvenimo pamatus, apibrėžė asmens ir valstybės santykius. Visa tai Steigiamasis Seimas įtvirtino 1922 m. rugpjūčio 1 d. priimtoje pirmojoje nuolatinėje Lietuvos Valstybės Konstitucijoje, dar kartą patvirtinusioje demokratinės respublikos raidos kelią. 1990 metais, rengiant Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dokumentus, pirmiausia buvo minima 1922 metais Steigiamojo Seimo priimta demokratinė Lietuvos Valstybės Konstitucija, tačiau prieš okupaciją ji jau negaliojo, todėl pagrįsti Lietuvos valstybės tęstinumui buvo atnaujintas iki okupacijos galiojusios 1938 metų Lietuvos Konstitucijos veikimas. Dar 1949 m. vasario 16 d. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos deklaracijoje buvo skelbiama apie atkuriamą Lietuvos valstybę, kuri remiasi būtent 1922 metų Lietuvos Valstybės Konstitucijos vertybėmis. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos, kaip ir Lietuvos diplomatinės tarnybos, veikla liudijo valstybės valdžios tęstinumą okupuotoje Lietuvoje. Tik 1990 m. pirmuosiuose demokratinuose, tačiau dar okupacijos sąlygomis vykusiuose rinkimuose išrinkta Aukščiausioji Taryba atkūrė Lietuvos valstybės nepriklausomybę. Egzistuoja du 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Akto „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ variantai. Vienas jų, turintis juridinę galią, yra patvirtintas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko Vytauto Landsbergio ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sekretoriaus Liudviko Sabučio parašais, taip pat sutvirtintas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos spaudu, šiam dokumentui yra suteiktas registracijos numeris – I-12. Šis dokumentas pirmą kartą buvo paskelbtas 1990 m. kovo 16 dieną dienraštyje „Lietuvos aidas“. Šio dokumento originalas yra saugomas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos archyve. 1990 m. kovo 11 d.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatas Virgilijus Čepaitis teigdamas, kad „ši diena XX amžiaus Lietuvos istorijoje turbūt yra tokia pat svarbi kaip ir 1918 metų vasario 16-oji“, dar tą patį vakarą, po visų balsavimų, pasiūlė aktą „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ pasirašyti ne tik Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkui ir sekretoriui, kurių parašais buvo tvirtinami priimti teisės aktai, bet ir visiems balsavusiems „už“. Netrukus buvo parengtas naujas Akto maketas didesniame lape (dokumento dydis 33 × 44 cm). Spausdintuvas dokumentui spausdinti buvo atvežtas iš tuometinio Lietuvos mokslų akademijos Matematikos ir kibernetikos instituto, nes spausdintuvo didesnio formato lapams spausdinti Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos rūmuose tuo metu nebuvo. Tą patį vakarą posėdžių salėje deputatai pasirašė ant šio Akto egzemplioriaus, nespėjusieji tai padarė kovo 12-osios rytą. Taip atsirado antras 1990 m. kovo 11-osios Akto variantas su balsavusiųjų „už“ parašais, ant jo nėra dokumento registracijos numerio, jis nėra antspauduotas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos spaudu. Šis Kovo 11-osios Akto egzempliorius yra saugomas Lietuvos valstybės naujajame archyve.

Parodoje rekonstruojama pirmųjų trijų Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo posėdžių chronologija, pristatomi 1990 m. kovo 11 d. priimti teisės aktai, parodomas jų tarpusavio sąsajos ir ryšys su tarpukario Lietuvos Respublikos teisės aktais. Tą dieną priimtų prieš tai Sąjūdžio deputatų klube išplėtotų penkių dokumentų rinkinio projektų autoriai buvo būsimi Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai Vytenis Povilas Andriukaitis, Valdemaras Katkus, Egidijus Klumbys, Vytautas Landsbergis, Kęstutis Lapinskas, Romualdas Ozolas, Algirdas Saudargas, Česlovas Vytautas Stankevičius. Jiems talkino tuometis Aukščiausiosios Tarybos Juridinio skyriaus teisininkas Vytautas Sinkevičius. Dokumentų rinkinį sudarė šių būsimų Aukščiausiosios Tarybos priimtų teisės aktų projektai: deklaracija „Dėl Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos

deputatų įgaliojimų“ (I-10), įstatymas „Dėl valstybės pavadinimo ir herbo“ (I-11), aktas „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ (I-12), įstatymas „Dėl 1938 metų gegužės 12 dienos Lietuvos Konstitucijos galiojimo atstatymo“ (I-13), įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio Įstatymo“ (I-14). Šie penki kovo 11 d. priimti dokumentai rodo, kad Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas grindžiamas tarpukario Lietuvos Respublikos tęstinumu, juose argumentuojama, kodėl nepriklausoma Lietuvos valstybė negalėjo atsirasti iš vadinamosios „Lietuvos TSR“, kuri niekada nebuvo Lietuvos valstybingumo forma.

Parodoje kviečiama dar kartą perskaityti 1990 m. Kovo 11-osios Akto tekstą, anot garsiojo semiotiko Algirdo Juliaus Greimo, „gražiausių savigarbos ir atsakomybės dienų lietuvių istorijoje liudijimą“. Parodą lydi išsamūs komentarai, atskleidžiantys sąsajas tarp įvykių ir padedantys geriau suprasti Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo eigą, paaiškinantys Aukščiausiosios Tarybos pirmųjų dviejų dienų sprendimų prasmę ir esmę.

Parodoje eksponuojami dokumentai ir fotografijos saugomi Lietuvos Respublikos Seimo archyve, Lietuvos centriniam valstybės archyve, Lietuvos ypatingajame archyve, Lietuvos nacionaliniame muziejuje, Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje, Lietuvos valstybės naujajame archyve, Kauno arkivyskupijos kurijos archyve, Okupacijų ir laisvės kovų muziejuje, Vytauto Didžiojo karo muziejuje, Jungtinių Tautų Organizacijos fotoarchyve. Parodoje publikuojamos fotografų Vytauto Daraškevičiaus, Kęstučio Svėrio, Andriaus Petrulevičiaus, Virgilijaus Usinavičiaus, Zenono Nekrošiaus, Romualdo Jurgaičio bei Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Algirdo Saudargo asmeninių archyvų fotografijos.

Parodos tekstai parengti remiantis prof. Vytauto Sinkevičiaus publikacijomis „Kovo 11-oji: Nepriklausomybės atkūrimo teisinė konstrukcija“ (Jurisprudencija, 2010, Nr. 3), „Seimas – Tautos atstovybė (Konstituciniai pagrindai)“ (Jurisprudencija, 2006, Nr. 9), „Kaip

Lietuvoje atsirado pirmasis Konstitucinis įstatymas“ (Jurisprudencija, 2014, Nr. 21), Dainiaus Žalimo publikacija „Pagrindiniai Lietuvos Respublikos tęstinumo teisiniai ir politiniai aspektai“ (Politologija, 2000, Nr. 1), kolektyvine monografija „Kelias į Nepriklausomybę: Lietuvos Sąjūdis 1988–1991“ (Kaunas, 2010), Virgilijaus Čepaičio „Su Sąjūdžiu už Lietuvą. Nuo 1988 06 03 iki 1990 03 11“ (Vilnius, 2007), Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo 1990 m. kovo 10–11 d. posėdžių stenogramomis ir kt. Istorinę medžiagą vizualiai interpretavo jaunų ir talentingų architektų ir dizainerių komanda.

Parodą parengė Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Parlamentarizmo istorinės atminties skyrius. Parodos koncepcijos ir tekstų autoriai dr. Vilma Akmenytė-Ruzgienė, Žydrūnas Mačiukas, nuotraukų redaktorius Andrius Petrulevičius, parodos architektai Justinas Dūdėnas, Jurgis Dagelis, Indrė Ruseckaitė, grafinio dizaino autorė Akvilė Paukštytė, tekstų redaktorė Jurgita Kelpšienė.

*Dr. Vilma Akmenytė-Ruzgienė,
Žydrūnas Mačiukas*

LIETUVOS AIDAS

Das Vilnius estrafedrales, katvirdzidzies ir kalbafionas va
 mowas: „Lietuwos Valstowos“ pries. Kalwas sekimas
 2 rub. 12 mar. kasal mety 3 rub. 4 mar., troma anowas
 3 rub. 60 kop. 3 mar. anowas 50 kop. (1 mar.). Atskiras
 anowas — 2 ang. 10 f. Anowas anowas: Vilnia de
 pocietas 2, 5, Lietuva (kas rakstis ralis dils adwras: An de
 Prasawos 25 Sat. 14 „Lietuvos Aidas“, Duzelios
 Pielisat 100.

Skaitwilyy kalwas kalbafionas sekimas peltis anowas 15 kop.
 (30 f.), wily 14 doris anowas kalbi pti peltis anowas 10 kop.
 (20 f.), trowdas ukilias rakwily anowas 75 kop. (150 mar.).
 Skaitwilyy kalbafionas sekimas peltis anowas 15 kop.
 (30 f.), wily 14 doris anowas kalbi pti peltis anowas 10 kop.
 (20 f.), trowdas ukilias rakwily anowas 75 kop. (150 mar.).

Vilniaus redaktorius A. Smetona, artimieji bendradziai M. Birziska, P. Buzauskas, P. Klimas, kas. dr. J. Stankevicius, agr. A. Misulnaitis, dr. J. Smeto
 ir A. Znamioncinas.

№ 22 (70) Vilnius, antradienis, 1918 m. vasario mėn. 19 d. II metal

LIETUVOS TARYBA skelbia

Lietuvos nepriklausomybę

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario m. 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintąją tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo m. 18—23 d. 1917 metais, **skelbia atstautanti nepriklausomą, demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine VILNIUJE** ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Draugė Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas Steigiamasis Seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Vilnius, vasario 16 d. 1918 m. Lietuvos Tarybos nariai:

Dr. J. Basanavičius, K. Bizauskas, M. Biržiška, S. Banaitis, P. Dovydatis, St. Kairys, P. Klimas, D. Malinauskas, V. Mironas, St. Narutavičius, A. Petrušis, Dr. J. Šaulys, K. Šaulys, J. Šernas, A. Stulginskis, A. Smetona, J. Šmilgevičius, J. Staugaitis, J. Vailokaitis, J. Vileišis.

Dienraščio „Lietuvos aidas“ numeris, kuriame pirmą kartą buvo publikuotas Lietuvos Tarybos priimtas Vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Aktas. Lietuvos aidas, 1918 m. vasario 19 d., nr. 22, p. 1. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

telegraaf № 13-9 26
(Tūhku ja juho 9)

revel kovno 12 presze 118/117 7/6 19/50= Legation

	kell	m.	
Vastuočetud	19. 10. a. kell	20	34
Allkir:	Peters		
Ametmärkused			

Lituanienne Revel

= steigseimas prieme leikinaja konstitucija stop seka
 swarbiausieje punktai stop Lietuvos walstybe demokratine
 respublike stop steigseimas suverenines Lietuvos galios
 isreiskejas stop seimas leidszia istutymus ratifikuoja
 sutartis kitomis walstybemis twirtina biudzeta
 priziuri istatijmu wykinima stop wykdomoja waidzia
 prezidentas ministriu kabinetas stop prezidenta renka
 steigseimas stop prezidentas kwieczia minpirmininka kabletis
 atstowa uja respublika turi bausmes dawanojimo teise stop
 iki prezidentas isrinktas pariegas eina seimo pirmin stop
 ministriu kabinetas iezwienu dirba ir atsako stop minkab
 atsako priesz seima sziam iszreiszkus nepasitikejima

Posti Peawalitsu 77

Lietuvos telegramų agentūros ELTA telegrama Lietuvos pasiuntinybei Laine (Estija) apie pagrindines Steigiamojų Seimo priimtos Lietuvos Valstybės Laikinosios Konstitucijos nuostatas. Viena jų skelbė: Lietuva yra demokratinė respublika. Kaunas, 1920 m. birželio 7 d. *Lietuvos centrinis valstybės archyvas. F. 383, ap. 7, b. 96, l. 26, 27.* Steigiamasis Seimas Lietuvos Valstybės Laikinąją Konstituciją, įtvirtinusią 1920 m. gegužės 15 d. rezoliuciją, priėmė 1920 m. birželio 2 d., Lietuvos Valstybės Prezidentas Antanas Smetona ir Ministras Pirmininkas Ernestas Galvanauskas ją pasirašė 1920 m. birželio 10 d., o „Laikinosiose Vyriausybės Žiniuose“ šios Konstitucijos tekstas buvo paskelbtas 1920 m. birželio 12 d.

Kust		№		Adress:		
Luk	Sõnu	Sisseantud		14-9	28	
		/	kell			/
Vastuõetud		/	19	a. kell	/	m.
Allkiri:						
Ametmärkused						

atsistatydina stop pilieciai be skirtumo lyties tautybes
 tykibos lygus priez istatymus stop luomu tytulu nera sto
 wisiems pilieczams duodama asmens buto korespondencijos
 neliecziamybe stop tykibos saszi nes spaudos zodzio
 streiku susirinkimu draugiju : : laiswe stop
 miities bausme naikiname stop = elta "

Põsti Peavalitsus > 77

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS

A K T A S

DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS ATSTATYMO

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama Tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė.

Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija dėl atstatytos Lietuvos demokratinės valstybės niekada nebuvo nustoję teisinės galios ir yra Lietuvos Valstybės konstitucinis pamatas.

Lietuvos valstybės teritorija yra vientisa ir nedaloma, joje neveikia jokios kitos valstybės konstitucija.

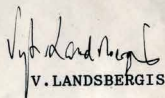
Lietuvos valstybė pabrėžia savo ištikimybę visuotinai pripažintiems tarptautinės teisės principams, pripažįsta sienų neliečiamumą, kaip jis suformuluotas 1975 metų Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo Helsinkyje Baigiamajame akte, garantuoja žmogaus, piliečio ir tautinių bendrijų teises.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kaip suvereninių galių reiškėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą Valstybės suverenitetą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PIRMINKAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS SEKRETOJUS

V. LANDSBERGIS

L. SABUTIS

Vilnius, 1990 m. kovo 11 d.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Aktas „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“. Vilnius, 1990 m. kovo 11 d. *Lietuvos Respublikos Seimo archyvas. F. 2, ap. 1, b. 2, l. 18*

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS

A K T A S

DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS ATSTATYMO

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama Tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė.

Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija dėl atstatytos Lietuvos demokratinės valstybės niekada nebuvo nustoję teisinės galios ir yra Lietuvos Valstybės konstitucinis pamatas.

Lietuvos valstybės teritorija yra vieniša ir nedaloma, joje neveikia jokios kitos valstybės konstitucija.

Lietuvos valstybė pabrėžia savo ištikimybę visuotinai pripažintiems tarptautinėms teisės principams, pripažįsta sienų neliečiamumą, kaip jis suformuluotas 1975 metų Europos saugumo ir bendradarbiavimo pastatymo Helsinkyje Baigiamajame akte, garantuoja žmogaus, piliečio ir tautinių bendrijų teises.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kaip suvereninių galių rėškėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą Valstybės suverenitetą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PIRMININKAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS SEKRETORIUS

Vilnius, 1990 m. kovo 11 d.

Vt. Landsbergis
V. LANDSBERGIS
L. SABUTIS

(The following section contains numerous handwritten signatures of the members of the Supreme Council of the Republic of Lithuania, including names like Naicevius, Trumulis, and many others.)

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Aktas „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ su deputatų parašais. Vilnius, 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos naujasis valstybės archyvas. F. 2, ap. 1, b. 1, l. 1